

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1225

Vragen van het lid **Vedder** (CDA) aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *de Afrikaanse varkenspest* (ingezonden 27 januari 2025).

Antwoord van Minister **Wiersma** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 5 februari 2025).

Vraag 1

Bent u zich ervan bewust dat de Afrikaanse varkenspest steeds dichterbij de Nederlandse grens beweegt?¹

Antwoord 1

Ja, ik houd de ontwikkelingen met betrekking tot Afrikaanse varkenspest (AVP) in Duitsland en de rest van Europa nauwgezet in de gaten.

Vraag 2

Wat is volgens u momenteel het grootste risico op introductie van Afrikaanse varkenspest in Nederland?

Antwoord 2

Afrikaanse varkenspest kan op verschillende manieren in Nederland worden geïntroduceerd. Daarin zijn twee belangrijke routes te onderscheiden; via migratie van besmette wilde zwijnen en via introductie door menselijk handelen. Onderzoekers van Wageningen Bioveterinary research hebben eerder onderzoek gedaan naar mogelijke introductieroutes van AVP naar Nederland². Zij hebben verschillende introductieroutes geïdentificeerd. Zij kwamen tot de conclusie dat als AVP in Nederland wordt geïntroduceerd, dit het meest waarschijnlijk gebeurt via meegebrachte met AVP-virus besmette varkensproducten (of gecontamineerde materialen) die worden achtergelaten bij gehouden varkens of op plaatsen waar wilde zwijnen kunnen komen (bijv. natuurgebieden, wegen en parkeerplaatsen in de buurt hiervan) of niet afdoende gereinigde en ontsmette veetransportwagens die terugkeren uit besmette regio's.

¹ Telegraaf, 2 augustus 2024, «Afrikaanse varkenspest grijpt in Duitsland om zich heen, «draaiboeken liggen klaar»», (<https://www.telegraaf.nl/financieel/1485142875/afrikaanse-varkenspest-grijpt-in-duitsland-om-zich-heen-draaiboeken-liggen-klaar>)

² <https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/kennisonline-onderzoeksprojecten-lvvn/kennisonline/avp-introductiekansen-en-preventie-avip.htm>

In 2023 heeft de deskundigengroep dierziekten voor het laatst een risicobeoordeling gegeven. Deze risicobeoordeling is op 4 september 2023 aan de Kamer toegezonden (Kamerstuk 29 683, nr. 276). De deskundigen schatten destijds de kans op introductie van AVP in gehouden varkens in Nederland in het navolgende jaar in als klein. Echter, door een toenemend areaal aan besmet gebied in Europa wordt de kans dat mensen met besmette dieren of besmette producten in aanraking komen wel groter. Wanneer deze mensen vervolgens verder reizen of terugkeren naar Nederland, is de kans dat zij het virus mee naar Nederland nemen ook iets groter. Maar de kans dat dit zal gebeuren blijft in absolute zin klein. Ten aanzien van de kans op introductie van AVP in wilde zwijnen in Nederland zien de deskundigen een vergelijkbare kans (klein) als het gaat om een introductie van AVP via bijvoorbeeld meegebrachte besmette vleesproducten. De kans dat er insleep van AVP via natuurlijke migratie van wilde zwijnen naar Nederland optreedt, is momenteel verwaarloosbaar klein. De meest recente ontwikkelingen in Europa, en meer specifiek in de deelstaten Hessen, Rijnland-Palts en Baden-Württemberg (Duitsland) zullen deze risicobeoordeling naar alle waarschijnlijkheid niet veranderen.

Vraag 3

Wat is de meest voorkomende oorzaak van introductie van Afrikaanse varkenspest in andere landen binnen de Europese Unie (EU)? Bij welke diergroepen en soorten komt introductie het meeste voor?

Antwoord 3

Als het gaat om introductie van AVP in wilde zwijnen, dan varieert de mogelijke introductieroute van AVP in de verschillende besmette Europese lidstaten. Daar moet bij worden opgemerkt dat het hier altijd gaat om vermoedens. Introductieroutes zijn nooit met volledige zekerheid vast te stellen. In de grensregio tussen Duitsland, Polen en Tsjechië bijvoorbeeld is de migratie van besmette wilde zwijnen de meest waarschijnlijk introductieroute van AVP vanuit Polen naar Duitsland en Tsjechië geweest. Ook in het binnenland van Polen en aan de noordgrens van Griekenland is dit de meest waarschijnlijke route. Tegelijkertijd zijn er (zogenaamde) focale introducties. Dit zijn AVP-introducties in gebieden op grotere afstand (in sommige gevallen enkele honderden kilometers) van bestaande uitbraakgebieden. Deze worden zeer waarschijnlijk veroorzaakt door «menselijk handelen». Daaronder wordt onder andere verstaan dat personen varkensvleesproducten uit regio's met AVP-besmettingen meebrengen die ondanks alle maatregelen toch besmet zijn met AVP-virus. Als die producten vervolgens op een andere plek worden achtergelaten waar wilde zwijnen die opeten dan raken die zwijnen besmet met AVP. Dergelijke focale introducties deden zich onder meer voor in België in 2018, in 2020 in noord-, midden en zuid-Italië, in 2023 in Zweden en in de zomer van 2024 in Zuid-Duitsland in de deelstaten Hessen, Rijnland-Palts en Baden-Württemberg.

Voor gehouden varkens is het beeld niet anders. Er worden met regelmaat besmettingen bij gehouden varkens geconstateerd in met name regio's met besmette wilde zwijnen, en dan met name bij zogenaamde backyard-farms. Dat zijn kleinschalige (familie)bedrijven met enkele varkens die los in de achtertuin rondscharrelen. Daarnaast zijn er ook introducties op grotere varkenshouderijen, ook varkenshouderijen waarvan de bioveiligheid ogenschijnlijk op orde is. Dergelijke besmettingen worden zowel gezien op vermeerderingsbedrijven als op bedrijven met (alleen) vleesvarkens. Uit een in december 2024 gepubliceerd rapport van EFSA³ komen (verminderde) bioveiligheid, varkens- en bedrijfsdichtheid en nabijheid van gebieden met besmette wilde zwijnen als belangrijkste risicofactoren voor besmetting bij gehouden varkens naar voren. Een enkele keer zijn er introducties varkenshouderijen zonder dat er besmette wilde zwijnen in diezelfde regio zijn vastgesteld. Dat speelde bijvoorbeeld in de zomer van 2022 op tien kilometer van de Nederlands-Duitse grens in Bad Bentheim (Duitsland).

³ EFSA (European Food Safety Authority) (2024). Risk and protective factors for ASF in domestic pigs and wild boar in the EU, and mitigation measures for managing the disease in wild boar. EFSA Journal, 22(12). <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.9095>

Vraag 4

Wat gebeurt er in Nederland als er een met Afrikaanse varkenspest besmet zwijn wordt ontdekt? Welke maatregelen worden er dan genomen?

Antwoord 4

Op het moment dat een wild zwijn met AVP in Nederland wordt geconstateerd wordt het draaiboek AVP in wilde zwijnen gevolgd. Dit draaiboek is in april 2023 aan de kamer toegezonden (Kamerstuk 29 683, nr. 274). Het draaiboek is een handleiding waarin wordt beschreven welke maatregelen in de ingestelde gebieden (kunnen) worden opgelegd. Een groot gedeelte van de op te leggen maatregelen vloeien voort uit Europese regelgeving, te weten verordening (EU) 2016/429, gedelegeerde verordening (EU) 2020/687 en uitvoeringsverordening (EU) 2023/594. Zo zal, bij een besmetting in wilde zwijnen, de populatie wilde zwijnen gemonitord moeten worden en zullen noodzakelijke maatregelen ter preventie en bestrijding van de ziekte getroffen moeten worden. Een van de noodzakelijke maatregelen is dat er een zogeheten besmette zone vastgesteld dient te worden. Er gelden geen standaard groottes van die zone, dit is afhankelijk van lokale eigenschappen zoals de grootte van het leefgebied van de besmette populatie wilde zwijnen. De Europese Commissie adviseert hierin een minimale grootte van 10x10 kilometer te hanteren rondom het eerste besmette karkas. In de besmette zone geldt direct een verbod op de verplaatsingen van gehouden varkens, wilde zwijnen en van die varkens en zwijnen verkregen producten. Daarnaast gelden strikte hygiëne- en monitoringsmaatregelen voor alle varkenshouderijen in de besmette zone en dienen kadavers van wilde zwijnen in deze zone te worden opgespoord, getest op AVP en verwijderd of verwerkt. Tevens is een lidstaat verplicht aanvullende bioveiligheidsmaatregelen te treffen om te voorkomen dat AVP in wilde zwijnen zich verder verspreid, echter zijn die niet in detail voorgeschreven. De maatregelen die een lidstaat op zo'n moment kan nemen staan beschreven in de Europese richtsnoer inzake de preventie, bestrijding en uitroeiing van Afrikaanse varkenspest in de Unie (hierna: AVP-richtsnoer)⁴. Gezien de grote dichtheid aan varkens en varkenshouderijen in Nederland zullen alle toepasselijke maatregelen die beschreven staan in de AVP-richtsnoer en die gangbaar zijn in andere Europese lidstaten ook hier worden overwogen. Dat zijn bijvoorbeeld het afrasteren van de besmette zone, het instellen van toegangsbeperkingen, beperken van oogst- en bosbeheeractiviteiten en een jachtverbod in de besmette zone en het (op termijn) intensiveren van het beheer van wilde zwijnen. De maatregelen zijn erop gericht om controle te krijgen over de verspreiding van AVP in wilde zwijnen en om het virus uiteindelijk weer uit te roeien. Tevens moeten deze maatregelen voorkomen dat het virus zich naar gehouden varkens verspreidt. De mogelijke maatregelen zijn in meer detail terug te vinden in het draaiboek of in de AVP-richtsnoer van de Europese Commissie.

Vraag 5 en 6

Indien er in Nederland sprake is van een besmetting met Afrikaanse varkenspest, mogen agrariërs in het betreffende gebied hun land dan nog op om bijvoorbeeld te oogsten of maaien? Zo ja, wat is in dat geval het risico dat het virus zich verder verspreidt? Zo nee, hoelang blijft een besmet gebied dan afgesloten voor agrariërs?

Kunnen wandelaars, fietsers, ruiters en andere recreanten een gebied waar Afrikaanse varkenspest is geconstateerd betreden? Zo ja, wat is daarbij het risico dat het virus zich verder verspreidt? Zo nee, hoelang blijft een besmet gebied dan afgesloten voor recreanten?

Antwoord 5 en 6

Op het moment dat een infectie met AVP in wilde zwijnen in Nederland wordt vastgesteld wordt de betreffende Europese regelgeving gevolgd. De maatregelen die u noemt staan ook verwoord in de AVP-richtsnoer van de Europese Unie. Alle genoemde maatregelen in deze richtsnoer zullen bij een uitbraak van AVP in wilde zwijnen worden overwogen. Verschillende factoren

⁴ Commission Notice on the guidelines on the prevention, control and eradication of African swine fever in the Union (ASF guidelines). <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1504/oj>

spelen in deze afweging een rol, waaronder doelmatigheid, effectiviteit en proportionaliteit van dergelijke maatregelen, maar daarnaast ook de eigenschappen van de besmette zone zoals de dichtheid van het aantal wilde zwijnen en hun migratiepatronen en de dichtheid van het aantal varkenshouderijen. Om deze factoren zorgvuldig te wegen zal op zo'n moment de deskundigengroep dierziekten een veterinair inhoudelijke risicobeoordeling geven, waarbij zij worden gevraagd een inschatting te geven van de toegevoegde waarde van het nemen van dergelijke maatregelen. Zo wordt een op de situatie toegespitst pakket aan maatregelen ingesteld dat effectief moet zijn in het beheersen en beperken van de uitbraak.

Vraag 7

Welke andere doelgroepen of sectoren zullen naar verwachting gevolgen ervaren indien een gebied moet worden afgesloten vanwege met Afrikaanse varkenspest besmette wilde zwijnen? Kunt u inzicht geven in de sociale en economische gevolgen die dit met zich mee zou brengen?

Antwoord 7

Een uitbraak van AVP in wilde zwijnen zal grote gevolgen hebben, zowel lokaal als landelijk. De verwachting is dat de gehele Nederlandse varkenssector te maken zal krijgen met de (in)directe gevolgen van een uitbraak. Daarnaast kunnen de maatregelen uit de AVP-richtsnoer van de Europese Commissie grote (lokale) gevolgen hebben. Bijvoorbeeld het instellen van beperkingen ten aanzien van de jacht (op alle diersoorten) en andere activiteiten in het bos en het beperken van toegang tot de besmette zone kunnen gevolgen hebben voor een breed publiek en verschillende sectoren.

Vraag 8

Heeft u inzicht in de financiële schade in Duitsland door Afrikaanse varkenspest? Is er een inschatting te maken van wat de mogelijke schade voor Nederland zou zijn indien ook hier Afrikaanse varkenspest wordt geconstateerd?

Antwoord 8

Dergelijke inzichten zijn mij niet bekend. In de eerste helft van 2025 organiseer ik, in samenwerking met de provincie Limburg een uitbraakoefening. Waar mogelijk zal gedurende, of na deze oefening met de sector en de provincie worden bezien welke neveneffecten te verwachten zijn bij de voorgestelde maatregelen.

Vraag 9

In hoeverre komen de in de Nederlandse draaiboeken opgenomen maatregelen overeen met de aanpak van Duitsland? Op welke punten wordt afgeweken van de Duitse aanpak en welke redenen zijn daarvoor?

Antwoord 9

Duitsland heeft inmiddels helaas al enkele jaren in verschillende regio's van het land te maken met AVP-uitbraken bij wilde zwijnen. Sinds 2020 zijn er uitbraken in het oosten van Duitsland aan de grens met Polen, waar destijds vaak rigoureuze maatregelen zijn genomen om verdere verspreiding te voorkomen. Dit betrof onder meer het instellen van toegangsverboden en oogst- en jachtverboden in de besmette zone. Sindsdien zijn er in verschillende deelstaten besmettingen geconstateerd en in iedere deelstaat vindt de bestrijdingsaanpak net anders plaats, waarschijnlijk omdat de situatie ter plaatse vraagt om maatwerk. De maatregelen die in de deelstaat Hessen, Rijnland-Palts en Baden-Württemberg zijn genomen naar aanleiding van de uitbraak in juni 2024 heb ik nauwgezet gevolgd. Daar zijn bijvoorbeeld geen grootschalige gebiedsverboden voor bezoekers ingesteld, maar verplichtingen voor bezoekers van het gebied om op wegen en (wandelpaden) te blijven en honden aan te lijnen. Destijds is daar in eerste instantie een volledig oogstverbod afgekondigd, waarbij binnen enkele weken oogsten in individuele gevallen was toegestaan indien kon worden aangetoond dat er géén wilde zwijnen (dood of levend) in de velden aanwezig waren (o.a. met behulp van drones). Deze aanpak heb ik met interesse gevolgd, en zal ik meenemen in mijn aanpak in Nederland.

Vraag 10

Wat is het huidige beleid rond nulstand en afschot van wilde zwijnen? Hoe wordt daarop gemonitord en gehandhaafd?

Antwoord 10

Met de decentralisatie van het natuurbeleid in 2013 (Natuurpact) is het faunabeheer en zo ook het beheer van wilde zwijnen gedecentraliseerd naar de provincies. Daarmee is ook de uitvoering van het «nulstandsbeleid» een provinciale beleidsverantwoordelijkheid geworden. Gedeputeerde staten zijn in dezen bevoegd gezag en besluiten over de door de Faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplannen waarin het beheer beschreven staat. Het faunabeheerplan dient tevens ter onderbouwing van de aanvraag om een omgevingsvergunning voor het beheer van wilde zwijnen die vervolgens door gedeputeerde staten wordt afgegeven onder de daarin opgenomen voorwaarden. Het is niet aan mij om te treden in het beleid en besluiten die de provincie hierbij neemt. Ik voer wel gesprekken met verschillende provincies over hun rol in de preventie en bestrijding van AVP in wilde zwijnen. Zie daarvoor verder het antwoord op vraag 12.

Op de website van Bij12 hebben provincies een Faunaschade PreventieKit (FPK) gepubliceerd met betrekking tot faunaschade door wilde zwijnen.⁵

Vraag 11

Welk bestuursorgaan is leidend bij de besluitvorming op het moment dat er met Afrikaanse varkenspest besmette zwijnen worden ontdekt? Zijn dat de provincies, gezien het feit dat zij over het faunabeleid gaan?

Antwoord 11

De provincies gaan over hun eigen faunabeleid. Bij een onverhoopte uitbraak van AVP, heb ik op basis van de Wet Dieren de bevoegdheid om diverse maatregelen te nemen ter preventie of bestrijding van AVP. Deze maatregelen kunnen ook het faunabeleid van de betreffende provincie raken en kunnen in voorkomend geval met voorrang afwijken van het provinciaal faunabeleid (artikel 5.7 van de Wet dieren). Zoals eerder aangegeven voer ik gesprekken met verschillende provincies over hun rol in de preventie en bestrijding van AVP in wilde zwijnen. Zie daarvoor verder het antwoord op vraag 12.

Vraag 12

In hoeverre zijn provincies voorbereid op introductie van Afrikaanse varkenspest bij wilde zwijnen? Welke provincies hebben zich hier al op voorbereid en welke maatregelen hebben zij genomen?

Antwoord 12

In verschillende kamerbrieven heeft u in de afgelopen jaren kunnen lezen over de samenwerking met provincies en de voortgang daarop. Zo ook in de laatste brief die ik in december 2024 aan de Kamer heb toegestuurd (Kamerstuk 28 286 nr. 1376). Daarin geef ik aan dat in overleg met de partijen in de taskforce preventie AVP, waaronder de provincies, is besloten de samenwerking die er is voort te zetten, de bestuurlijke betrokkenheid te verbeteren en in te zetten op de nog openstaande acties uit de in 2020 vastgestelde roadmap preventie AVP. In overleg met de betrokkenen werken we in de eerste helft van 2025 aan een actieplan om aan de nog openstaande acties verder invulling te geven. Naast acties op risicogericht beheer van wilde zwijnen zullen ook voorbereidingen voor een eventuele uitbraak in wilde zwijnen onderdeel zijn van dit actieplan. Medio dit jaar zal ik de Kamer opnieuw informeren over de stand van zaken van dit actieplan. Daarnaast heb ik in november 2024 een zogenaamde «walkthrough» georganiseerd, waarin ik samen met de gedeputeerden van de provincies Limburg, Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel stapsgewijs een uitbraakscenario van AVP in wilde zwijnen is doorlopen om inzicht te krijgen in de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. Er volgt nog een interactieve crisisoefening waar crisisteams onder tijdsdruk oefenen met het nemen van besluiten. Deze vindt plaats in de eerste helft van 2025.

⁵ Wilde zwijnen – Maatregelen vanaf november 2024 - BIJ12

Vraag 13

In hoeverre hebben de provincies de leefgebieden van zwijnen in kaart gebracht en hoe worden aantallen gemonitord en beheerd?

Antwoord 13

Alle provincies met wilde zwijnen hebben in kaart gebracht waar populaties wilde zwijnen zich voordoen. De monitoring en het beheer van aantallen wilde zwijnen is de verantwoordelijkheid van de provincies zelf. Dit beleid staat omschreven in de provinciale Faunabeheerplannen.

Vraag 14

Kunt u aangeven in hoeverre de wolf ook een rol speelt in verspreiding van Afrikaanse varkenspest onder wilde zwijnen?

Antwoord 14

De wolf is niet gevoelig voor AVP en kan niet worden geïnfecteerd. De wolf speelt dus geen rol in de introductie van AVP naar Nederland. Wel kan predatie door wolven de kans op verspreiding van ziekten als AVP verkleinen.

Vraag 15

Welke jachtmethoden zijn toegestaan in Nederland om de populatie van wilde zwijnen te beheren en hoe effectief zijn deze? Klopt het dat drijfjacht in Duitsland de meest effectieve manier van beheer is gebleken? In hoeverre bent u bereid om te onderzoeken of de drijfjacht methodiek voor wilde zwijnen ook in Nederland zou kunnen worden toegepast?

Antwoord 15

In de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor het doden van dieren ter uitvoering van het faunabeheerplan is voorgeschreven welke middelen mogen worden gebruikt om de dieren te doden (artikel 8.74r van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Voor wilde zwijnen geldt bovendien dat gedeputeerde staten in de omgevingsvergunning als voorschrift moeten opnemen dat de zogenoemde drijfmethode niet mag worden toegepast. Wel mogen gedeputeerde staten in de vergunning opnemen dat de zogenoemde 1-op-1 drukjacht is toegestaan (Artikel 8.74s Besluit kwaliteit leefomgeving). 1-op-1 drukjacht is een relatief beperkte vorm van drijven waarbij 1 drijver het wild verjaagt naar een strategisch opgestelde jager op een hoogzit. Deze vorm van jacht maakt het selectief afschieten van wilde zwijnen mogelijk en zorgt voor weinig verstoring. Dit is in Duitsland en België een veel toegepaste methode, die daar in de praktijk effectief is gebleken bij het afschieten van wilde zwijnen. Bij drijfjacht daarentegen zijn er meerdere drijvers betrokken die het wild opjagen naar dicht bij elkaar opgestelde jagers. Tijdens een drijfjacht worden (bos)percelen volledig afgezet met jagers. Deze methode leidt tot vertrapping van de vegetatie, grote onrust bij dieren en kent onvoldoende trefzekerheid.

In het kader van de preventie van AVP in wilde zwijnen is in 2018 de zogeheten beperkte bewegingsjacht mogelijk gemaakt in de provincies Gelderland en Overijssel en in bepaalde vastgestelde gebieden in Limburg en in Noord-Brabant. Bij deze methode is een beperkte groep personen met aangeliijnde honden actief om de zwijnen in beweging te brengen zonder deze te verontrusten. De zwijnen worden zodoende in de richting van jagers bewogen. Voor een jager, al dan niet gezeten in een hoogzit, is het vervolgens mogelijk om een dier dat binnen gezichtsveld is, goed te beoordelen. Doordat de dieren rustig in beweging zijn en er voldoende jagers rondom zitten kan een aanzienlijk deel van de populatie in het betreffende gebied worden geschoten. Met deze methode wordt voorkomen dat er in het gebied grote onrust ontstaat bij dieren. Dat maakt dat deze methode effectief is in het reduceren van grotere aantallen dan wat nu haalbaar is. Deze bewegingsmethode is een methode waarbij de genoemde bezwaren die er zijn tegen de methode van drijven in het algemeen, zijn weggenomen.

Met de provincies bespreek ik of er behoefte bestaat aan het gezamenlijk (extern) laten onderzoeken of en zo ja hoe het instrumentarium om zwijnen te beheren verder kan worden geoptimaliseerd.

Vraag 16

Op welk niveau en hoe intensief heeft u contact met andere EU landen over de bestrijding van Afrikaanse varkenspest? Worden er bijvoorbeeld «best practises» gedeeld? Wordt er ook druk uitgeoefend op EU-lidstaten waar Afrikaanse varkenspest niet succesvol wordt aangepakt? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord 16

Iedere maand staat AVP in Brussel op de agenda van het overleg tussen Europese Commissie en de EU-lidstaten in het «*Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF)*», onderdeel Animal Health and Welfare. Aan dit overleg neemt Nederland standaard deel. Gedurende dit overleg geven de besmette lidstaten een toelichting op de stand van zaken en de eventuele problemen waar zij mee te maken krijgen. Daarnaast vindt er tweemaal per jaar een bijeenkomst van de «*Standing Group of Experts on African Swine Fever in Europe*»⁶ van de regionale vertegenwoordiging van de Wereld organisatie voor Diergezondheid (WOAH) plaats (GF-TAD), waarbij besmette lidstaten een uitgebreidere toelichting en duiding geven over de situatie in hun land en waar best practices in de preventie en bestrijding van AVP worden gedeeld. Niet-besmette lidstaten zijn niet automatisch uitgenodigd voor deze bijeenkomsten, maar Nederland sluit regelmatig aan. Lidstaten waar uitbraken van AVP zijn vastgesteld krijgen ondersteuning vanuit de Europese Commissie in hun bestrijdingsaanpak. Zogenaamde EUVET-missies worden voor dergelijke lidstaten opgezet, waarbij een team van experts de lokale situatie beoordeelt en op basis daarvan aanbevelingen voor de desbetreffende lidstaat opstelt. Deze aanbevelingen worden besproken in het eerder genoemde SCoPAFF en zijn aanleiding voor de desbetreffende lidstaat om de bestrijdingsaanpak waar nodig aan te scherpen.

⁶ <https://rr-europe.woah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/>